

સાધુનો ન્યાય

— સમીર શાહ

એક રામપુર એક નામના ગામમાં મહારાજ કથાવાર્તા કરતા હતા. મહારાજ કથા બહુ જ સારી વાંચે છે એમ લોકો ચોરે ને ચૌટે વખાણ કરે. મહારાજના વખાણ આજુ બાજુના ગામમાં પણ પહોંચી ગયા એટલે ગામમાંથી અને દૂરદૂરથી લોકો તેમની કથા સાંભળવા આવતા હતા.

એક દિવસ કથા સાંભળાવતા મહારાજે કહ્યું, ‘હે ભક્તો, પોતે ભૂખ્યા રહીને બીજાને જમાડવો એ પરોપકાર છે. પોતે પીડા સહન કરીને બીજાને સુખ આપે તે પરોપકારી કહેવાય છે. લોકોને ગળે આ વાત બરાબર ઉતરી ગઈ. વળી કથા સાંભળીને લોકો ધાર્મિક થયા હતા.

કથા પૂરી થયા પછી એક મુસાફર પોતાને ઘેર જવા માટે ચાલવા માંડ્યો. રસ્તામાં અંધારું થઈ ગયું. ઠંડી લાગવા માંડી. દાંત કચકચાવી કાઢે તેવી કાતિલ ઠંડી હતી. મુસાફરની પાસે એક ઘાબળો હતો. તેણે ઘાબળો ઓઢી લીધો. તેને થોડી રાહત થઈ અને ગામ પાસેના ચબૂતરા પાસે રોકાઈ ગયો.

થોડીવાર થઈ હશે ત્યાં જ એક બીજો માણસ ત્યાં આવ્યો. તે ઠંડીથી ઘૂંજતો હતો. તેને ઠંડીથી ઘૂંજતો જોઈને મુસાફરને મહારાજે કથામાં કહેલી વાત યાદ આવી.

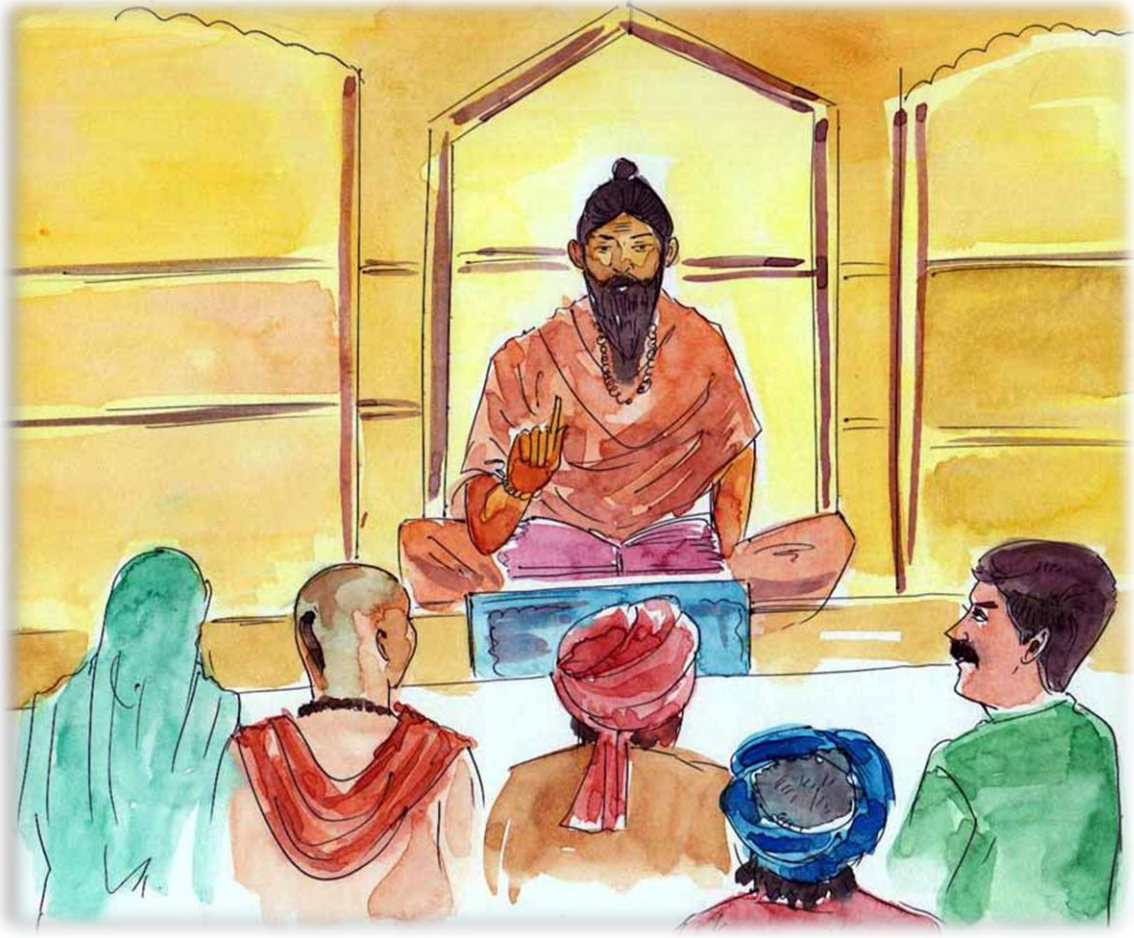
તેણે પોતાનો ઘાબળો એ માણસને ઓઢવા આપી દીધો. તે માણસ બોલ્યો, ‘ભાઈ, તમે ઘાબળો ઓઢવા ન આપ્યો હોત તો હું મરી જ જાત. ભગવાન મારું ભલુ કરે.’

થોડીવાર પછી મુસાફરનો પોતાને જ ખૂબ ઠંડી લાગવા માંડી. તેણે પોતાને જ ખૂબ ઠંડી લાગવા માંડી. તેણે પોતાનો ઘાબળો પેલા માણસ પાસે પાછો માંગ્યો અને બોલ્યો, ‘ઘાબળો મારો છે. તને તે ઓઢવા પાછો આપી દે, નહીંતર હું જ મરી જઈશ.’

ઘાબળો હું પાછો આપી દઈશ તો હું મરી જઈશ. તમે મને ઘાબળો ઓઢવા આપ્યો તેનાથી તમને એક જીવ બચાવવાનું પુણ્ય મળ્યું છે. જો ઘાબળો પાછો લઈ લેશો તો હું મરી જઈશ. તેનું પાપ તમને લાગશે. જેનો ઘાબળો હતો તે હવે વધારે ઘૂંજવા માંડ્યો.

તે બોલ્યો, તો પછી તારે પોતાનો ઘાબળો સાથે લાવવો જોઈતો હતો ને ? મને મારો ઘાબળો આપી દે. બંને તો ઝઘડી પડ્યા. પેલો ઘાબળો પાછો માંગે ને બીજો ઘાબળો આપે નહીં. વાત આગળ વધી.

એટલામાં એક સાધુ મહારાજ આવ્યા બંનેએ કહ્યું, આપણે ઝઘડવાને બદલે આ મહારાજને વાત કરીએ. તેમણે બંનેએ કહ્યું, ‘મહારાજ અમારો ન્યાય તમે કરો.’

મહારાજે બંનેની વાત સાંભળીને કહ્યું, ‘પોતાનો જીવ બચાવવો એ વાત તમારી બંનેની સાચી છે.’

મુસાફરે કહ્યું, ‘મારી શક્તિ પ્રમાણે જ ઉપકાર કરવો જોઈએ. મેં આ વાતનો વિચાર કર્યા વિના જ મારો ઘાબળો આ માણસને આપી દીધો. પણ પછીથી મને જ ઠંડી લાગે છે. ઘાબળો આપી દીધો એ મારી ભૂલ છે જ્યારે હું પાછો માંગુ ત્યારે તેણે મને પાછો આપી દેવો જોઈએ. એ તેણે સમજવું જોઈએ.’

મહારાજે કહ્યું, ‘ઘાબળો એક જ છે. જે ઓઢશે તે બચી જશે અને જે નહીં ઓઢે તે ઠંડીમાં ટૂંઠવાઈ જશે. માટે તમે બંને સંપીને ઘાબળો ઓઢીને સૂઈ જાવ. બંને બચી જશે.’

મહારાજની વાત સાંભળીને બંનેને થયું, ‘અમને કેમ આવો વિચાર પહેલાં ન આવ્યો?’ બંનેએ મહારાજને આવી સાચી સલાહ આપી એટલે વંદન કર્યા પછી બંને ઘાબળો ઓઢીને સૂઈ ગયા અને ઠંડીથી બચી ગયા ! બંનેએ સાધુ મહારાજના ન્યાયનાં વખાણ કર્યા.